

I. Příprava na vyučovací hodinu českého jazyka

1. **Co budu učit?** RVP ZV → ŠVP ZV → Standardy
Vyvození mluvnické kategorie rodu podstatných jmen

2. **Jakou literaturu budu potřebovat** (pro sebe i pro žáky)?

a) Hauser, P., Styblík, V., Čechová, M. *Základní mluvnice češtiny*;

b) Hubáček, J. a kol. *Čeština pro učitele*;

c) Havránek, B., Jedlička, A. *Stručná mluvnice*;

d) Hauser, P. a kol. *Slovník jazykovědné terminologie*;

d) učebnice českého jazyka pro daný ročník

e) metodická příručka

f) Hauser, P., Klímová, K. a kol. *Didaktika vyučování českého jazyka pro 2. ročník ZŠ*

3. **Jaký typ vyučovací hodiny zvolím?**

Smíšený, opakovací a procvičovací, upevňovací, kontrolní

4. **Kompetence, které budu upevňovat:**

a) *k učení*: pozoruje, porovnává, posuzuje, vyvozuje závěry

b) *k řešení problému*: nacházení shodných a odlišných znaků; volí vhodné způsoby řešení;

c) *komunikativní*: formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu;

d) *sociální a personální*: účinně spolupracuje ve skupině, ovlivňuje kvalitu společné práce;

5. **Mezipředmětové vztahy:** přírodověda, výtvarná výchova (kočka), hudební výchova (kočka leze dírou)
6. **Průřezové téma:** osobnostní a sociální výchova – přispívání k dobrým mezilidským vztahům ve třídě – respektování, podpora, pomoc
7. **Pomůcky:** kartičky s podstatnými jmény v 1. pádě: POZOR – pouze názvy osob, zvířat, věcí
8. **Metody, formy a prostředky,** které budou využívat.

II. Struktura vyučovací hodiny českého jazyka

1. ÚVOD

Pozdrav, zklidnění třídy, zápis do třídní knihy;

2. Motivace

Motivace celé vyučovací hodiny, jednotlivých částí; motivací rozumíme i seznámení s programem vyučovací hodiny = plynulý přechod k další části vyučovací hodiny;

3. Opakování

Nejlepší formou je využití všestranného jazykového rozboru (VJR); pečlivě se mu budeme věnovat na další přednášce. Např. *Děda hledal svoji pestrobarevnou kočku postupně v celém stavení.*

Text VJR mohu využít pro motivaci, k opakování a zároveň i k vyvození nového učiva; z těchto důvodů jej často zařazujeme právě do úvodních částí hodiny, zařazujeme jej i do části upevňování a procvičování učiva, později také jako domácí úkol; z hlediska

formy lze rozbor využít jak pro samostatnou práci, tak pro skupinovou práci.

4. Vyvození nového učiva

Na 1. stupni základní školy probíhá téměř každou vyučovací hodinu. Právě při vyvození učiva je vhodné a výhodné vycházet z VJR. Žáci si ani neuvědomí přechod mezi oběma částmi hodiny (**ukážeme si**) Při vyvozování nového učiva vycházíme hlavně ze zkušeností žáků, z jejich dosavadních vědomostí a dovedností. Např. chceme ve 3. ročníku vyvodit mluvnickou kategorii rodu:

Učitel: *Ve 2. ročníku jsme se učili, co jsou to podstatná jména. Kdo si ještě pamatuje básničku?*

**Máma, táta, Věna jsou podstatná jména,
názvy osob, zvířat, věci užívají malí, velcí.**

Podívejme se na náš text na tabuli. Máme v něm název osoby, zvířete nebo věci?

Učitel zapíše slova na tabuli tak, aby byla v následujícím pořadí: rod mužský, ženský a střední;
všechna jména uvádíme v 1. pádě!!!

děda (osoba)	kočka (zvíře)	stavení (věc)
TEN	TA	TO

Učitel: Rozhlédněte se po třídě a říkejte mi podstatná jména, na která si ukazujeme ukazovacím zájmenem

TEN: *stůl, počítač, učitel, ručník, ...*

TA: *tabule, lavice, učitelka, židle...*

TO: *umývadlo, okno, topení, ...*

Učitel některá ze slov jmenovaných žáky píše na tabuli a zároveň je řadí do tří sloupců: pod slovo **děda** píše *stůl, počítač, učitel, ručník*; pod slovo **kočka**

tabule, lavice, učitelka, židle a pod slovo **stavení** *umývadlo, okno, topení*. Nakonec shrne: podstatná jména, na která si ukazujeme ukazovacím zájmenem TEN jsou v rodě mužském (zapíše na tabuli), TA v ženském a TO středním.

5. Upevňování a procvičování učiva

Učitel: *Říkejte mi různá podstatná jména v rodě mužském. Jak si na ně ukážeme? Atd.*

Skupinová práce s učebnicí: vyhledávání podstatných jmen:

- skupina A: rod mužský
- skupina B: rod ženský
- skupina C: rod střední

Samostatná práce žáků: pro samostatnou práci žáků je vhodné využít problémové cvičení, didaktickou hru, soutěž

Problémové cvičení:

Dobře si přečti následující slova. Najdeš slova, která na příslušný řádek nepatří? Své rozhodnutí odůvodni.

a) *muž, pes, strom, kladivo, dům, list*

b) *růže, prodavačka, váza, lama, loď, opice*

c) *obilí, moře, pouzdro, lvíče, míč, hokejka*

Soutěž: Kdo napíše co nejvíce slov v rodě ženském (mužském)?

Didaktická hra:

Např.: když bude podstatné jméno ve středním rodě, zvedni ruku. Učitel sleduje žáky a poznává, komu to ještě nejde.

6. Shrnutí

Shrnutí nejprve provádí sám učitel, později společně se žáky, nakonec pouze žáci.

7. Zadání domácího úkolu

Dobře vysvětlit!!!

8. Zhodnocení hodiny

Učitel zhodnotí práci žáků – výchovný charakter; žáci zhodnotí, jak se jim líbila hodina.

9. Závěr hodiny

Pozdrav